

PRIESTOROVÝ POHĽAD NA DOPYT PO ALTERNATÍVNYCH SPÔSOBOCH DOPRAVY V URBÁNNOM PROSTREDÍ ZO ZDIEĽANÝCH DÁT O MIKROMOBILITE

SPATIAL INSIGHTS INTO URBAN GREEN TRANSPORT DEMAND FROM SHARED MICRO-MOBILITY DATA

Štefan GÁBOR¹, Ladislav NOVOTNÝ²

Abstrakt

Urbánna mobilita sa čoraz viac posúva smerom k udržateľným a ekologickým spôsobom dopravy. Mikromobilita ako súčasť a typ urbánnej mobility zohráva veľmi dôležitú úlohu v každodennom živote obyvateľov miest a ponúka pohodlné a efektívne riešenie pre cestovanie na krátke vzdialenosti. Tento príspevok sa zameriava na využitie údajov o zdieľanej mikromobilite, pomocou ktorých identifikujeme priestorové vzorce využitia ekologických a alternatívnych spôsobov dopravy (bicykle, kolobežky, skútre a e-bicykle) na príklade mesta Košice. Pomocou Kernel Density sme identifikovali významné priestorové zhluky východiskových a cieľových bodov jazd za obdobie 2019 – 2022. Výsledky naznačujú, že miesta zhlukov východiskových a cieľových bodov sú si na malé rozdiely veľmi podobné. Zhluky sa vyskytujú najmä v centrálnej mestskej časti, ktorá disponuje dobrou infraštruktúrou pre cyklistov. Tiež sú lokalizované v miestach, ktoré fungujú ako dôležité uzly medzimestskej a vnútromestskej dopravy, v miestach dostupnosti nákupných centier, škôl, či biznis centier. Z priestorových vzorcov a zaznamenaných jazd vieme identifikovať rôzne faktory, ktoré ovplyvňujú celkový charakter mikromobility na úrovni mesta. Ide o počasie – vyšší počet jazd je charakteristický pre letné mesiace, topografiu – okrajové časti mesta s členitejším povrchom sú menej dostupné pre využívanie dopravných prostriedkov, ktoré vyžadujú výrazný výdaj energie používateľa. Dôležitú úlohu zohráva aj marketingová stratégia prevádzkovateľa. Zavedenie nových dopravných prostriedkov, zvlášť kolobežiek, ktoré nahrádzajú tradičné spôsoby dopravy (jazda bicyklom) a využívajú sa na dlhšie prepravné vzdialenosti a do oblastí s členitejším povrchom, spôsobilo zmenu, ktorá sa prejavila v celkovom charaktere mikromobility v meste. Využívanie zdieľaných dopravných prostriedkov tiež ovplyvňuje úroveň dopravnej infraštruktúry, obmedzenia pre automobilovú dopravu, parkovaciu politiku, ale aj používateľské faktory ako vek a vzdelanie. Tento príspevok poukazuje na úlohu zdieľanej mikromobility pri dopĺňaní existujúceho systému verejnej dopravy. Poukazuje tiež na potenciál využitia dát o zdieľanej mikromobilite pre výskum mobility v urbánnom prostredí. Poznatky môžu priniesť kvalitné informácie pre verejnú správu, zvlášť s dôrazom na tvorbu politik a stratégií podporujúcich ekologické spôsoby dopravy, znižovanie dopravných zápch, či znižovanie environmentálnej záťaže.

PodĎakovanie: Príspevok vznikol pomocou projektu VEGA 1/0768/24: Multimierkové hodnotenie priestorovej variability sociálno-ekonomickej stratifikácie obyvateľstva.

¹ Mgr. Štefan GÁBOR, Ústav geografie, PF UPJŠ v Košiciach, Jesenná 5, 040 01 Košice, stefan.gabor@student.upjs.sk

² doc. Mgr. Ladislav NOVOTNÝ, PhD., Ústav geografie, PF UPJŠ v Košiciach, Jesenná 5, 040 01 Košice, ladislav.novotny@upjs.sk

Kľúčové slová: mikromobilita, priestorový dopyt, spôsob dopravy, východiskové body, cieľové body, Slovensko

Keywords: micro-mobility, spatial demand, mode of transport, starting points, destination points, Slovakia